

Na podlagi 48. člena in četrtega odstavka 61. člena Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21 in 40/23), 10. člena in drugega odstavka 11. člena Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23) ter po predhodnem soglasju ministra za visoko šolstvo, znanost in inovacije, št. 007-28/2024-3360-18 z dne 9. 10. 2024 je Upravni odbor Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije na 16. seji dne 16. 10. 2024 sprejel

SPLOŠNI AKT O RAZISKOVALNIH NAZIVIH

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta splošni akt določa:

- raziskovalne nazive raziskovalcev, zaposlenih v raziskovalnih organizacijah (v nadaljnjem besedilu: RO);
- minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalne nazive;
- primerjalnik raziskovalnih nazivov z nazivi na področju visokega šolstva.

2. člen (pomeni izrazov)

Posamezni izrazi v splošnem aktu imajo naslednji pomen:

1. Karierni razvoj raziskovalca je razvoj glede na znanja raziskovalca ter njegove želje in karierne stopnje v posamični izvolitveni veji znotraj znanstvenoraziskovalne dejavnosti.
2. Minimalni pogoji za izvolitev v raziskovalne nazive so minimalni pogoji, določeni v tem splošnem aktu, ki jih je dolžna upoštevati RO pri določitvi pogojev za izvolitev v raziskovalni naziv v svojem splošnem aktu.
3. Evropska listina za raziskovalce je skupek splošnih načel in zahtev, ki določajo vloge, odgovornosti in pravice raziskovalcev, njihovih delodajalcev in financerjev, ter skupek splošnih načel in zahtev, ki jih morajo upoštevati delodajalci in financerji pri imenovanju ali zaposlovanju raziskovalcev, sprejeta v okviru Priporočila Sveta EU z dne 18. decembra 2023 o evropskem okviru za pritegnitev in ohranjanje talentov na področju raziskav, inovacij in podjetništva v Evropi (Priloga II) ter je objavljena na <https://euraxess.ec.europa.eu>.
4. »Human Resources Strategy for Researches (HRS4R)« (v nadaljnjem besedilu: HRS4R) je oznaka, ki odraža priznanje Evropske komisije RO za napredek pri usklajevanju svojih kadrovskih politik z načeli Evropske listine za raziskovalce na podlagi prilagojene Kadrovske strategije s pripadajočim načrtom RO, zaradi česar jo smejo uporabljati.
5. Doktorat je izobrazba, pridobljena po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazba, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskem programu tretje stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven.

3. člen (načela)

(1) Ta splošni akt določa minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalne nazive ob upoštevanju načel odprte znanosti.

(2) Pogoje za izvolitev v raziskovalne nazive določi RO v svojem splošnem aktu ob upoštevanju določb tega splošnega akta.

(3) Priporočeno je, da RO pri določitvi pogojev za izvolitev v raziskovalne nazive v svojem splošnem aktu v čim večji meri upošteva priporočila, ki jih vsebuje Evropska listina za raziskovalce, in druge dobre mednarodne ali domače prakse ter da pridobi HRS4R.

4. člen **(nazivi raziskovalcev in primerjalnik nazivov)**

(1) Raziskovalec, zaposlen v RO, je izvoljen v raziskovalni naziv, določen s splošnim aktom RO, ob upoštevanju določb tega splošnega akta, ali v ustrezen naziv visokošolskega učitelja, znanstvenega delavca ali visokošolskega sodelavca v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo.

(2) Primerjalnik raziskovalnih nazivov in nazivov na področju visokega šolstva je določen v Prilogi 1, ki je kot priloga sestavni del tega splošnega akta.

II. RAZISKOVALNI NAZIVI RAZISKOVALCEV

5. člen **(skupine raziskovalnih nazivov)**

Raziskovalni nazivi se delijo na naslednje skupine nazivov:

1. Znanstveni nazivi so nazivi, ki se dodelijo raziskovalcem, ki opravljajo predvsem temeljne raziskave in izpolnjujejo pogoje za znanstveni naziv.
2. Strokovno-raziskovalni nazivi so nazivi, ki se dodelijo raziskovalcem, ki opravljajo temeljne raziskave in vodijo ali izvajajo aplikativne projekte ter izpolnjujejo pogoje za strokovno-raziskovalni naziv.
3. Razvojni nazivi so nazivi, ki se dodelijo raziskovalcem, ki vodijo ali izvajajo predvsem razvojne projekte ter izpolnjujejo pogoje za razvojni naziv.

6. člen **(nabor raziskovalnih nazivov znotraj posameznih skupin raziskovalnih nazivov)**

(1) Znanstveni nazivi so:

1. asistent,
2. asistent z magisterijem znanosti,
3. asistent z doktoratom,
4. znanstveni sodelavec,
5. višji znanstveni sodelavec,
6. znanstveni svetnik.

(2) Strokovno-raziskovalni nazivi so:

1. asistent,
2. višji asistent,
3. višji strokovno-raziskovalni asistent,
4. strokovno-raziskovalni sodelavec,
5. višji strokovno-raziskovalni sodelavec,
6. strokovno-raziskovalni svetnik.

(3) Razvojni nazivi so:

1. razvijalec,
2. višji razvijalec,
3. samostojni razvijalec,
4. razvojni sodelavec,
5. višji razvojni sodelavec,

6. razvojni svetnik.

7. člen (karierne stopnje raziskovalnih nazivov)

(1) Raziskovalni nazivi znotraj posameznih skupin raziskovalnih nazivov so razvrščeni v naslednje karierne stopnje raziskovalnih nazivov:

- I. Karierna stopnja: Raziskovalci na začetku kariere – raziskovalci, ki izvajajo raziskave pod nadzorom do dokončanja doktorata ali pridobitve enakovredne ravni usposobljenosti in izkušenj.
- II. Karierna stopnja: Podoktorski sodelavci in drugi priznani raziskovalci – raziskovalci z doktoratom ali enakovredno ravno usposobljenosti in izkušenj, ki še niso v večji meri neodvisni pri razvoju lastnih raziskav, pridobivanju finančnih sredstev ali vodenju raziskovalne skupine.
- III. Karierna stopnja: Uveljavljeni raziskovalci – raziskovalci z doktoratom ali enakovredno ravno usposobljenosti in izkušenj, ki so zmožni neodvisno razvijati lastne raziskave, pridobivati finančna sredstva in voditi raziskovalno skupino.
- IV. Karierna stopnja: Vodilni raziskovalci – raziskovalci z doktoratom ali enakovredno ravno usposobljenosti in izkušenj, za katere so njihovi strokovni kolegi priznali, da imajo vodilno vlogo na svojem raziskovalnem področju.

(2) Razvrstitev raziskovalnih nazivov znotraj kariernih stopenj raziskovalnih nazivov je določena v Prilogi 1.

(3) Trajanje izvolitve na prvih dveh kariernih stopnjah je tri leta, na tretji pet let, na četrti karierni stopnji pa trajna, če v internih aktih RO ni določeno drugače.

III. MINIMALNI POGOJI ZA IZVOLITEV V RAZISKOVALNE NAZIVE

8. člen (minimalni pogoji)

Minimalni pogoji za izvolitev raziskovalca v raziskovalni naziv so:

- minimalni količinski pogoji,
- minimalni kakovostni pogoji.

9. člen (minimalni količinski pogoji)

(1) Kandidat mora imeti za izvolitev v katerikoli raziskovalni naziv najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, za izvolitev v raziskovalni naziv s III. oziroma IV. karierne stopnje pa mora ustrezati tudi nacionalno oziroma mednarodno primerljivim standardom na področju delovanja.

(2) Kot nacionalno oziroma mednarodno primerljive standarde iz prejšnjega odstavka se upošteva vsaj enega (za III. karierno stopnjo) oziroma vsaj dva (za IV. karierno stopnjo) od naslednjih kazalnikov:

1. objavljeni dosežki – je objavil vsaj 5 (za III. karierno stopnjo) oziroma 10 (za IV. karierno stopnjo) znanstvenih del, pri katerih je prvi ali vodilni avtor (oziroma dokazuje, da je njegov

prispevek k članku enakovreden prispevku prvega ali vodilnega avtorja), pri čemer kandidat lahko te dosežke nadomesti z:

- a) drugimi znanstvenimi dosežki: na primer znanstvenim priznanjem ali nagrado, glavnim ali vabljenim govorom na najuglednejših konferencah s svojega področja, katerih seznam pripravi RO in ga potrdi pristojni strokovni organ RO (senat, znanstveni svet oziroma strokovni svet),
 - b) pedagoškimi dosežki: na primer univerzitetnim učbenikom, srednješolskim učbenikom ali poljudnoznanstveno monografijo; delom univerzitetnega ali srednješolskega učbenika; mentorstvom doktorata; drugimi pedagoškimi dosežki, katerih seznam pripravi RO in ga potrdi pristojni strokovni organ RO (senat, znanstveni svet oziroma strokovni svet),
 - c) vrhunskimi strokovnimi dosežki: na primer strokovno monografijo; podeljenim patentom (sorto, pasmo) s preizkusom; objavo dela strokovne monografije; prenosom tehnologij (odcepljeno podjetje, prodana licenca ali zaščiteno oziroma registrirano skrito znanje idr.); drugimi strokovni dosežki, ki jih RO določi v lastnih kazalnikih za izvolitev v naziv, na primer: vodenje kakovostnega domačega ali tujega akademsko relevantnega projekta, pri čemer relevantnost in kakovost opredeli RO sama; vsaj dveletno vodenje ustanove, katere dejavnost je povezana s področjem izvolitve v naziv; vodilno vlogo ocenjevalca ali strokovnjaka na področju raziskovalca; (so)avtorstvo poročil ali mnenj o raziskovalni inovacijski ali drugih politikah; vodilna ali strateška vloga v državnih organih in telesih; uredništvo znanstvene ali strokovne revije po seznamu RO in potrditvi pristojnega strokovnega organa RO (senat, znanstveni svet oziroma strokovni svet); drugi strokovni dosežki s posameznega področja, ki jih kot take opredeli RO (uvedba nove klinične prakse, dosežek na zakonodajnem področju, članstvo skupine na visoki ravni idr.);
2. relevantnost objavljenih dosežkov – citiranost – upoštevajo se citati znanstvenih del, za katere obstaja polni bibliografski zapis, ki se uporabljajo za vrednotenje citiranosti; avtocitati se ne upoštevajo;
 3. sposobnost vodenja – kandidat izkaže izpolnjevanje vsaj enega od naslednjih pogojev:
 - a) zaključeno ali potekajoče vodenje temeljnega/aplikativnega/CRP/inovacijskega projekta ali programa ARIS,
 - b) zaključeno ali potekajoče vodenje raziskovalnih in inovacijskih projektov tujih nacionalnih raziskovalnih agencij, raziskovalnih svetov, akademij znanosti v skupni višini najmanj 5 FTE,
 - c) zaključena ali potekajoča koordinacija projektov iz okvirnih programov, programov LIFE, EURATOM, Interreg itd. oziroma s seznama Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije skladno s četrtem odstavkom 80. člena ZZrID, v skupni višini najmanj 5 FTE, pri čemer je kot koordinacija mišljena koordinacija projektov na lastni instituciji in 5 FTE skupna višina sredstev projektov na lastni instituciji, ki jih je raziskovalec koordiniral,
 - d) pozitivno mnenje pristojnega strokovnega organa RO (senat, znanstveni svet oziroma strokovni svet), ki temelji na kvalitativnih kriterijih, določenih s strani RO.

(3) Upošteva se objave in citate, za katere obstaja polni bibliografski zapis v eni od uveljavljenih, za znanstveno področje specifičnih baz podatkov, ki se uporablja kot vir bibliometričnih podatkov, vključno s tistimi, uporabljenimi za kategorizacijo znanstvenih publikacij glede na Sicris (Biblio-C, -A, <https://cris.cobiss.net/ecris/si/sl/docs>) ali skladno s smernicami EK (na primer OpenAIRE) oziroma v reviji po seznamu, ki ga pripravi RO in potrdi pristojni strokovni organ RO (senat, znanstveni svet oziroma strokovni svet).

(4) Primeri dosežkov, navedeni v tem členu, niso izključni, RO lahko v svojem splošnem aktu podrobneje določi tudi druge primerne dosežke s svojega področja.

(5) Obdobje zajema podatkov je neomejeno; upošteva se celotno obdobje raziskovalnega dela raziskovalca.

(6) Vrednotijo se odprtodostopni rezultati raziskav v skladu z 10. in 16. členom Uredbe o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23).

10. člen (minimalni kakovostni pogoji)

(1) Pri presoji kakovosti kandidata se upoštevajo naslednji kriteriji:

- rezultati,
- dejavnost in
- vpliv na okolje.

(2) Pri kriterijih iz prejšnjega odstavka se upoštevajo naslednji kazalniki:

- kriterij rezultatov: objave, nabor podatkov, programska oprema, metodologije, protokoli, patenti, modeli, teorije, algoritmi, delovni postopki, predstavitve, strategije, prispevki k politiki ipd.;
- kriterij dejavnosti: mentorstvo, nadzor raziskav, vodstvene vloge, podjetništvo, upravljanje podatkov na podlagi načel FAIR (najdljivi, dostopni, interoperabilni in ponovno uporabljivi podatki), medsebojni strokovni pregledi, poučevanje, valorizacija znanja, sodelovanje med industrijo in akademskimi krogi, podpora z dokazi podprtemu oblikovanju politik, interakcija z družbo, upravljanje in vodenje, nadzorovanje, skupinsko delo, storitve za družbo, znanstveno komuniciranje in metodološka natančnost, promocija javnosti in komuniciranje s širšo javnostjo, dejavnosti, povezane z izpeljavo strokovnih dogodkov, podeljevanjem strokovnih nagrad, uredništvom strokovnih publikacij ipd.;
- kriterij vpliva na okolje: odprta znanost, zgodnja izmenjava znanja in podatkov ter odprto sodelovanje, vse izkušnje z mobilnostjo, vključno z geografsko, medsektorsko, medinstitucionalno, interdisciplinarno in naddisciplinarno ipd.

IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

11. člen (postopki, začeti pred začetkom uporabe tega splošnega akta)

Postopki za izvolitev v raziskovalni naziv, začeti pred sprejemom s tem aktom usklajenih splošnih aktov RO, se končajo pod pogoji in na podlagi pravil RO, po katerih so bili začeti.

12. člen (veljavnost dodeljenih raziskovalnih nazivov)

Raziskovalni nazivi, v katere so bili kandidati izvoljeni do začetka uporabe tega splošnega akta, se ohranijo in veljajo do izteka veljavnosti njihove izvolitve.

13. člen (uskladitev splošnih aktov)

RO uskladijo svoje splošne akte z določbami tega splošnega akta v osemnajstih mesecih od začetka veljavnosti tega splošnega akta.

14. člen (prenehanje uporabe)

Z dnem začetka uporabe tega splošnega akta se preneha uporabljati Pravilnik o raziskovalnih nazivih (Uradni list RS, št. 126/08, 41/09, 55/11, 80/12, 4/13 – popr., 5/17, 31/17, 7/19 in 186/21 – ZZrID).

15. člen
(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta splošni akt začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne osemnajst mesecev po uveljavitvi tega splošnega akta.

Št. 007-8/2024-14

Ljubljana, dne 16. oktobra 2024

EVA 2024-3360-0017

Prof. dr. Zoran Ren

predsednik

Upravnega odbora ARIS

PRILOGA 1: Šifrant raziskovalnih nazivov in primerjalnik raziskovalnih nazivov z nazivi na področju visokega šolstva*

Karierne stopnje	Raziskovalni nazivi			Nazivi na področju visokega šolstva		
	Znanstveni nazivi	Strokovno-raziskovalni nazivi	Razvojni nazivi	Visokošolski učitelj/ visokošolske učiteljice	Znanstveni delavec/ znanstvene delavke	Visokošolski sodelavec/ visokošolske sodelavke
I. Raziskovalci na začetku kariere	01 asistent/asistentka	11 asistent/asistentka	21 razvijalec/razvijalka	predavatelj/ predavateljica lektor/lektorica		asistent/asistentka strokovni sodelavec/ strokovna sodelavka bibliotekar/ bibliotekarka učitelj veščin/učiteljica veščin
	02 asistent z magisterijem znanosti/asistentka z magisterijem znanosti	12 višji asistent/višja asistentka	22 višji razvijalec/višja razvijalka	višji predavatelj/višja predavateljica		višji strokovni sodelavec/ višja strokovna sodelavka
II. Podoktorski sodelavci in drugi priznani raziskovalci	03 asistent z doktoratom/ asistentka z doktoratom	13 višji strokovno-raziskovalni asistent/višja strokovno- raziskovalna asistentka	23 samostojni razvijalec/ samostojna razvijalka			strokovni svetnik/ strokovna svetnica
	04 znanstveni sodelavec/ znanstvena sodelavka	14 strokovno-raziskovalni sodelavec/strokovno- raziskovalna sodelavka	24 razvojni sodelavec/ razvojna sodelavka	docent/docentka	znanstveni sodelavec/ znanstvena sodelavka	/
III. Uveljavljeni raziskovalci	05 višji znanstveni sodelavec/ višja znanstvena sodelavka	15 višji strokovno-raziskovalni sodelavec/višja strokovno raziskovalna sodelavka	25 višji razvojni sodelavec/ višja razvojna sodelavka	izredni profesor/izredna profesorica	višji znanstveni sodelavec/višja znanstvena sodelavka	/
IV. Vodilni raziskovalci	06 znanstveni svetnik/ znanstvena svetnica	16 strokovno-raziskovalni svetnik/strokovno raziskovalna svetnica	26 razvojni svetnik/ razvojna svetnica	redni profesor/redna profesorica	znanstveni svetnik/ znanstvena svetnica	/

* V primerjalniku so zaradi preglednosti in jasnosti nazivi navedeni v moški in ženski slovnični obliki. Angleške ustreznice raziskovalnih in strokovnih nazivov so objavljene na spletni strani ARIS.